

Πρόεδρος του ΤΕΕΣ έδωσε διάλεξη στην Ορθόδοξη νεολαία στο Κεντρικό Οίκο Δημοσιογράφου

[gallery order="DESC"]

Στα πλαίσια της έναρξης του κύκλου διαλέξεων προσβάσιμου στο κοινό με θέμα την Ορθοδοξία, που φιλοξενείται στον Κεντρικό Οίκο Δημοσιογράφου στη Μόσχα, ο Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνας, Πρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας, έδωσε στις 4 Οκτωβρίου 2011 διάλεξη με θέμα «Θεία Ευχαριστία ως πυρήνας της ζωής του χριστιανού». Στην ομιλία του ο Σεβασμιώτατος κ. Ιλαρίωνας αναφέρθηκε στην ουσία και το σκοπό του βασικότερου από τα χριστιανικά μυστήρια, δηλαδή της Θείας Ευχαριστίας, καθώς και στη θεολογική της σημασία. Επιπλέον, η διάλεξη ασχολήθηκε και με τα πρακτικά ζητήματα, όπως, π.χ. τη συχνότητα προσέλευσης στην Κοινωνία και την προετοιμασία γι' αυτή. Στην εκδήλωση επίσης παρέστη και ο Διευθυντής του Πατριαρχικού Κέντρου πνευματικής ανάπτυξης των παιδιών και της νεολαίας Ηγούμενος Ιωάσαφ Πολουγιάνωφ.

Μετά το πέρας της διαλέξεως οι πολυπληθείς ακροατές έθεσαν ερωτήσεις επί του θέματος στον Ιεράρχη, μερικές εκ των οποίων φιλοξενούνται παρακάτω.

– Είναι σωστό εκείνο που καταλάβαμε, ότι δηλαδή το Μυστήριο της Ευχαριστίας, σε αντιδιαστολή προς το κοινό μας γεύμα, δεν το αφομοιώνουμε εμείς, αλλά, αντίθετα, εκείνο μας μεταβάλλει στο εαυτό του;

– Αυτό εκφράζεται και με αυτό τον τρόπο, και με τον άλλο. Το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας αφομοιώνεται από εμάς, διότι ακόμα και η ίδια η φύση του άρτου και του οίνου, μεταβληθέντων σε Σώμα και Αίμα Χριστού, γίνονται μέρος της φύσεώς μας. Ταυτόχρονα εμείς γινόμαστε μέρος του Ενιαίου Σώματος Χριστού τη στιγμή που ενωνόμαστε μαζί Του.

– Είπατε ότι σημασία δεν έχει μόνο η μετάληψη των Αχράντων του Χριστού Μυστηρίων, αλλά και η παραμονή στο Ναό μέχρι τέλος της ακολουθίας. Κατά τη γνώμη Σας ποια από τις δυο πράξεις προηγείται στη σειρά: να φέρουμε τη νεολαία στο Ναό ή να την αποδείξουμε την οφελιμότητα των Μυστηρίων της Εκκλησίας; Πως ο Πολιτισμός, συμπεριλαμβανομένης και της κλασικής μουσικής δύναται να μεταμορφώσει ένα νέο;

– Βέβαια, για να δημιουργηθεί σε ένα νέο η επιθυμία να παρακολουθήσει ολόκληρη την ακολουθία και όχι μόνο για να κοινωνήσει, πρέπει να την καταλαβαίνει. Αλλά για να καταλαβαίνει ένας

άνθρωπος το νόημα της θείας λατρείας σημασία έχουν ειδικότερα αυτές οι πρωτοβουλίες όπως αυτός ο κύκλος διαλέξεων για τη νεολαία, όπου συμμετέχω σήμερα. Χαίρομαι πολύ που σας βλέπω όλους εδώ σε μια υπεργεμάτη αίθουσα, χαίρομαι που το θέμα της Ευχαριστίας, το οποίο, καθώς φαίνεται, δεν άπτεται άμεσα των επικαιροτήτων (εάν με αυτό τον όρο θα προσδιορίσουμε το περιεχόμενο των δελτίων ειδήσεων) προκαλεί ένα ζωντανό ενδιαφέρον.

Τρέφω τη βαθιά πεποίθηση ότι στη ζωή ενός χριστιανού, κληρικού ή λαϊκού, δεν μπορεί να υπάρχει τίποτε σπουδαιότερο από τη συμμετοχή στη θεία λατρεία και την Θεία Ευχαριστία. Ενώ εκείνοι στους οποίους ανατέθηκε από την Εκκλησία η εξουσία του διδάσκειν, δεν έχουν μεγαλύτερο σκοπό από το να διδάσκουν τους ανθρώπους να καταλαβαίνουν τις ακολουθίες στο Ναό, να τους αποκαλούν τα μυστικά της θείας λατρείας και να τους προβάλλουν την ομορφιά και τη σπουδαιότητα των Μυστηρίων και κυρίως του Μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας.

Αυτή η διδασκαλία είναι βέβαιο ότι μπορεί να γίνει όχι μόνο δια λόγου, αλλά και δι' εικόνων, δι' εκκλησιαστικής τέχνης, ακόμα και διά της εκκλησιαστικής μουσικής και ευρύτερα δια κλασικής μουσικής, πολλά δείγματα της οποίας σε σημαντικό βαθμό έχουν ένα βαθύ πνευματικό και θρησκευτικό περιεχόμενο. Συνεπώς, μπορούμε να κάνουμε λόγο για το ότι η θρησκευτική τέχνη, συμπεριλαμβανομένης και της μουσικής, διαδραματίζει ένα πολύ μεγάλο ιεραποστολικό ρόλο στη σύγχρονη μας κοινωνία.

– Ως Ορθόδοξοι πως πρέπει να αντιμετωπίζουμε το Μυστήριο της Ευχαριστίας στη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, την ενέργεια και τη χάρη του; Έχουμε τίποτε κοινό σε αυτό το σημείο;

– Σε αυτό το θέμα δεν υπάρχει μια σαφή και γενικά αποδεκτή απάντηση στους κόλπους της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις επί του θέματος σε διάφορες τοπικές Ορθόδοξες Εκκλησίες, εντός μίας Εκκλησίας ή ακόμα εντός μιας ενορίας, όπου δυο ιερείς δύναται να προσεγγίσουν διαφορετικά την ενέργεια των Μυστηρίων στους Ρωμαιοκαθολικούς και άλλες χριστιανικές κοινότητες.

Υπάρχουν όμως ορισμένοι κανόνες και θέσμια, τα οποία μπορούν να θεωρούνται ως επίσημη θέση του Πατριαρχείου Μόσχας και αναφέρονται στο κείμενο «Οι βασικές αρχές αντιμετώπισης των ετεροδόξων από τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία». Δεν γίνεται λόγος για την αποδοχή ή μη της ενέργειας των Μυστηρίων, αλλά επισημαίνεται ότι στο διάλογο με τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία πρέπει να βασιζόμαστε στο ότι αυτή η Εκκλησία έχει αποστολική διαδοχή. Επιπλέον, εκ των πραγμάτων τα μυστήρια της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας αναγνωρίζονται στην περίπτωση εάν ένας Καθολικός ασπάζεται π.χ. την Ορθοδοξία. Εδώ θέλει διάκριση μεταξύ αναγνώρισεως του Μυστηρίου της Ευχαριστίας και αναγνώρισεως άλλων Μυστηρίων. Δεχόμαστε ανθρώπους στην

Ορθοδοξία χωρίς ωστόσο να τους αναβαπτίζουμε, έστω και αν έρχονται από προτεσταντικές ομολογίες, αλλά ταυτόχρονα, εάν ένας πάστορας ασπάζεται την Ορθοδοξία, τον δεχόμαστε ως λαϊκό. Εάν ένας Ρωμαιοκαθολικός ιερέας ή Επίσκοπος εντάσσεται στην Ορθόδοξη Εκκλησία, τον δεχόμαστε ως ιερέα και Επίσκοπο αντίστοιχα, δηλαδή εδώ εκ των πραγμάτων αναγνωρίζεται το μυστήριο της ιεροσύνης που τελέσθηκε εν προκειμένω.

Άλλο πράγμα είναι η ερμηνεία αυτού του Μυστηρίου. Εδώ υπάρχει μεγάλη απόκλιση απόψεων. Το μόνο που μπορώ να πω είναι ότι δεν υπάρχει ευχαριστιακή κοινωνία μεταξύ Ορθόδοξων και Ρωμαιοκαθολικών. Η ισχυουσα εκκλησιαστική τάξη δεν επιτρέπει στους πιστούς της Ορθόδοξης Εκκλησίας να κοινωνούν στους Ρωμαιοκαθολικούς.

- Τι μπορούμε να κάνουμε για να μεταδώσουμε στους πιστούς το νόημα του Μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας;

- Φρονώ ότι ο ιερέας μπορεί πραγματικά να μεταδώσει στους πιστούς μόνο εκείνο, το οποίο είχε βιώσει ο ίδιος. Εάν εκείνο, που μιλάει μέσα στην Εκκλησία, στηρίζεται στη ξένη εμπειρία, στα βιβλία που είχε διαβάσει, στα συμπεράσματά του, εάν απευθυνόμενος στους ανθρώπους, βασίζεται σ' εκείνα, τα οποία, κατά τη γνώμη του, έχουν ανάγκη αυτοί οι άνθρωποι, χωρίς αυτά τα λόγια να τα απευθύνει στον εαυτό του, τότε η ομιλία του κληρικού μπορεί να μετατραπεί στο χαλκό ηχούντα και κύμβαλο αλαλάζοντα (πρβλ. Α΄ Κορ. 13. 1). Ο σκοπός του κάθε κληρικού είναι η βίωση της συναντήσεως με το Χριστό, πράγμα το οποίο και αποτελεί πυρήνα της Ευχαριστίας. Εάν αυτή η βίωση γίνεται κατά τη Θεία Λειτουργία, τότε θα βρει λόγια να μεταδώσει αυτό το πνευματικό βίωμα και σε άλλους ανθρώπους, αλλά και σε περίπτωση εάν δεν βρίσκει λόγια, ο ίδιος ο τρόπος της ιεραουργίας του θα καταστήσει τους ανθρώπους μετόχους αυτού του κοινού έργου. Εάν ο ιερέας πυρούται δια της αγάπης προς τον Θεό, την Αγία Τράπεζα και την Θεία Ευχαριστία, ακόμα και εάν δεν έχει ψηλό μορφωτικό επίπεδο, ούτε ευγλωττία, θα μπορέσει με την ίδια την τέλεση της Ευχαριστίας να καταστήσει μετόχους πολλούς ανθρώπους, να πείσει για την αληθεία και τη ζωτική σημασία της για τη σωτηρία του κάθε ανθρώπου.

- Στην ομιλία Σας αναφέρατε ότι οι ενορίτες δεν αποτελούν σήμερα πλέον μέρος της θείας λατρείας. Είναι σωστό;

- Αυτό το φαινόμενο δεν είναι σωστό, και έλεγα ότι το συλλείτουργο είναι ένας όρος, ο οποίος ισχύει για όλη την κοινότητα. Με το ίδιο το γεγονός ότι έρχεσθε στην Εκκλησία για τη λειτουργία και ειδικά εάν έρχεσθε πριν αρχίζει αυτή, μαρτυρείτε ότι είσθε ένα απαραίτητο και σημαντικό μέρος του εκκλησιαστικού οργανισμού. Στην αρχαία Εκκλησία αυτό εκφραζόταν λαμπρώς με την ενεργή συμμετοχή του λαού στις ακολουθίες. Έτσι, απευθυνόμενος στο εκκλησίασμα ο ιερέας άκουγε ως απάντηση το «Κύριε ελέησον». Αυτό εφαρμόζεται κάπου και σήμερα. Π.χ. πριν μερικά χρόνια που

ταξίδευσαν στην περιοχή των Καρπαθίων συμμετείχα στις ακολουθίες. Δεν έχουν εκεί χορωδίες καθόλου, διότι ψέλνει ο ίδιος ο λαός. Οι άνθρωποι πραγματικά αισθάνονται ότι μετέχουν ενός κοινού έργου. Μάλιστα εν προκειμένω δύσκολο είναι να φαντασθεί κανείς μια λειτουργία χωρίς λαό.

Οι μορφές συμμετοχής των πιστών στη θεία λατρεία διαφέρουν ανάλογα με τον τόπο, όπου διαμορφώνονται δικές τους τοπικές παραδόσεις, αλλά εκείνο δηλαδή, το ότι ένας λαϊκός εκλαμβάνεται τον εαυτό του ως μη απαραίτητο μέρος της λειτουργίας είναι λάθος. Ενώ η ορατή έκφραση αυτής της αυτοπροσέγγισης είναι η μη προσέλευση των πιστών για την αρχή της ακολουθίας, διότι γνωρίζουν ότι η ακολουθία αρχίζει και ολοκληρώνεται ανεξαρτήτως της προσελεύσεώς τους ή μη.

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/55141/>